

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Určení splatnosti dluhu konkrétním dnem v kalendářním měsíci

Nejvyšší soud publikoval na svých webových stránkách dne 19.2.2019 společně s právní větou usnesení ze dne 14.2.2018, sp. zn. 20 Cdo 4788/2017. Toto usnesení zařadil pod heslo „Exekuce“, nicméně máme za to, že má značně širší dopad, než pouze do oblasti exekučního řízení či výkonu rozhodnutí obecně, neboť Nejvyšší soud se v jeho rámci také vyjádřil k rozšířené praxi sjednání splatnosti jednotlivých splátek dluhu na pořadovou číslicí označený den v kalendářním měsíci (v posuzované věci se jednalo o formulaci „... v pěti stech pravidelných měsíčních splátkách ve výši 3.000 Kč, splatných vždy k patnáctému dni daného měsíce ...“).

Citované znění by, zdá se, nemuselo činit při výkladu zvláštní obtíže. Problém však nastává za situace, kdy takto pořadovou číslicí označený den připadne na den pracovního klidu či státní svátek. Nejvyšší soud se v dané věci vyjadřoval v souladu s právní úpravou dle předchozího občanského zákoníku č. [40/1964](#) Sb. (dále jen „SOZ“), avšak domníváme se, že rozhodnutí může být východiskem i při výkladu splatnosti jednotlivých splátek dluhu dle nového občanského zákoníku č. [89/2012](#) Sb. (dále jen „NOZ“). Soudy I. a II. stupně výše citované ujednání vykládaly jako lhůtu, Nejvyšší soud však při jeho výkladu nejprve vyšel z rozdílu mezi možnými způsoby sjednání termínu plnění a z rozdílu mezi „dobou“ a „lhůtou“, zejména z klíčového ustanovení § 122 odst. 3 SOZ (které bylo přejato i do NOZ v § 607), které se uplatní pouze ve vztahu ke lhůtám, nikoli k dobám nebo jiným způsobům sjednání času, a stanoví „prodloužení“ lhůty do nejbližší následujícího pracovního dne, připadne-li její poslední den na sobotu, neděli nebo svátek.

Toto „prodloužení“ se však neuplatní ani v případě splatnosti splátek dluhu, sjednané formulací v duchu shora uvedené citace. Čas jako objektivní právní skutečnost se totiž může v civilněprávních vztazích projevat dvěma způsoby, a to buď jako určitý okamžik, či jako plynutí času (toto Nejvyšší soud chápe jako časový úsek vymezený počátkem a koncem), tj. lhůta. Z tohoto pak vyplývá, že sjednání splatnosti formulací „*ve splátkách, splatných vždy k X. dni daného měsíce*“ je určení času prvním způsobem jako konkrétního časového okamžiku k provedení právního úkonu (úhrady dluhu/splátky), neboť oproti teoretickému chápání lhůty absentuje právě počáteční prvek, tj. den, od kterého by taková lhůta měla běžet. **Jde o stanovení splatnosti**, tedy určení konkrétního okamžiku, kdy má být plněno; **nejde ani o „dobu“, ani o „lhůtu“.**

K těmto závěrům došel Nejvyšší soud mimo jiné výkladem několika ustanovení, která opět nalézají svůj odraz také v úpravě dle NOZ – obdobný výklad tedy lze dle našeho názoru zaujmout také u právních vztahů, vzniklých za účinnosti tohoto NOZ. Jedná se například o § 559 odst. 2 SOZ (§ 1908 odst. 2 NOZ), dle kterého mají být dluhy plněny řádně a včas, § 563 SOZ (jehož smysl je přejat v § 1958 a násl. NOZ), z něž vyplývá, že doba splnění bude sjednána, stanovena právním předpisem či

určena v rozhodnutí, či dle Nejvyššího soudu pro rozhodnutí klíčový § 565 SOZ (§ 1931 NOZ), který dává straně právo požadovat splnění celého dluhu pro řádné nesplnění některé splátky jen, pokud si to strany ujednaly.

Přestože tedy je veřejností častokrát přijímáno zmiňované „prodloužení“ termínu plnění z důvodu připadnutí dne plnění na den pracovního klidu či na svátek téměř všeobecně, bez hlubšího zamyšlení se nad charakterem termínu, Nejvyšší soud dal v popisovaném usnesení jasně najevo, že tomu tak rozhodně bez dalšího být nemusí. Je tak na dlužníkovi, aby vyhodnotil charakter termínu plnění (tedy zda se bude jednat o lhůtu, dobu či určitý okamžik) a z toho vyvodil příslušné právní závěry, z nichž jedním z nejvýznamnějších může být zajisté právě možnost uhradit svůj dluh teprve nejbližší následující pracovní den a přijetí rizika prodlení v případě pozdní úhrady.

Pro úplnost lze doplnit, že citované ujednání stran Nejvyšší soud vykládal jako ujednání ve prospěch dlužníka, umožňující mu plnit i předčasně, nikoli tedy pouze ve stanovený 15. den kalendářního měsíce.

Mgr. Ondřej Slonka,
advokátní koncipient

JUDr. Lenka Příkazská,
advokátka

[HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.](#)

Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1

Tel.: +420 734 363 336
e-mail: ak@akhsp.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)